

Súd: Okresný súd Stará Ľubovňa
Spisová značka: 2Csp/3/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8517204487
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 03. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Vladimír Gurka
ECLI: ECLI:SK:OSSL:2019:8517204487.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Stará Ľubovňa sudcom Mgr. Vladimírom Gurkom v právnej veci žalobcu: L. V., nar. XX.X.XXXX, bytom V. XX/XX, V. N. proti žalovanému: CD Consulting s.r.o., so sídlom Příkop 843/4 Zábřdovice, 602 00 Brno, Česká republika, IČO: 264 29 705 v konaní o zaplatenie 461,56 eur s príslušenstvom takto

rozhodol:

I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 398,62 eur, a to v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Súd nepriznáva žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa podanou žalobou domáhal voči žalovanému zaplatenia sumy 461,56 eur s príslušenstvom z dôvodu bezdôvodného obohatenia na základe prijatia platieb zo zmenky.

2. Žalobu odôvodnil tým, že dňa 5.9.2011 uzavrel so spol. POHOTOVOSTĚ, s.r.o. na predtlačenom formulári zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX, podľa ktorej mu bol poskytnutý úver vo výške 900 eur, ktorý sa zaviazal vrátiť spolu s poplatkom vo výške 780 eur, teda celkom 1 680 eur. V bode 13 všeobecných obchodných podmienok je obsiahnutá dohoda o vyplnení zmenky. Zo zmenky vystavenej žalobcom dňa 5.9.2011 na rad POHOTOVOSTĚ, s.r.o. vyplýva, že do zmenky bola vpísaná suma 1 457,97 eur a zmenkový úrok vo výške 0,25 % denne od 12.3.2013. Zmenka bola rubopisom prevedená na žalovaného, o tejto skutočnosti ho informoval žalovaný listom zo dňa 21.12.2015. V čase uzavretia zmluvy bol na starobnom dôchodku a nevykonával žiadnu činnosť majúcu charakter zamestnania, povolania či podnikania, teda vystupoval ako spotrebiteľ. Konanie právneho predchodcu žalovaného, ktorý neoprávneným zaškrtnutím kolónky „výkon zamestnania“ sledoval vyňatie úverovej zmluvy spod účinnosti zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch už posúdila slovenská obchodná inšpekcia ako nekalú obchodnú praktiku podľa § 7 ods. 2 písm. a) a b) zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. Uvedené potvrdil aj Najvyšší súd SR v rozhodnutí sp. zn. 5Sžo/13/2014 zo dňa 27.1.2015. Zmenka nebola so žalobcom individuálne dojednaná, predstavuje hrubý nepomer v právach a povinnostiach zmluvných strán a je ako neprijateľná podmienka neplatná. Aj ustanovenie bodu 13 všeobecných obchodných podmienok je neprijateľnou podmienkou, pretože neplatným spôsobom bolo dohodnuté vyplnenie zmenky. Zmenka vyplnená na základe neplatnej dohody o vyplnení zmenky nemôže byť považovaná za platný právny úkon. Vo veci, kde je jedna strana slabšou stranou, nie je asi väčšou výhodou pre dodávateľa, ako keď dodávateľ nadiktuje výšku pohľadávky, čo mu umožňuje zahrnúť do jej výšky aj plnenia z nečestných a neprijateľných klauzúl. Klausula o vyplňacom práve umožňuje veriteľovi vypísať zmenku na akékoľvek záväzky. Nerovnováha sa znásobuje tým, že veriteľovi postačuje predložiť zmenku a dôkazné bremeno čo do existencie pohľadávky a jej výšky prechádza na dlžníka. Ďalšie a značné sťaženie pozície dlžníka nastáva pri indosácii zmenky, kedy je na dlžníkovi

preukázať úmysel žalobcu konať na jeho škodu. Ak by dohoda o vyplňacom práve zmenky mala byť akceptovaná ako prejav zmluvnej voľnosti strán zmluvy, musela by byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán, čo však predpokladá informácie o dôsledkoch vystavenia zmenky. Tieto z uzatvorenej zmluvy nevyplývajú. Zároveň poukázal na § 17 ods. 3 zák. č. 129/2010 Z.z., ktorý upravoval, že dlh z úveru nemožno splniť ani zabezpečiť zmenkou alebo šekom, ako aj na spoločné stanovisko občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR zo dňa 20.10.2015 publikované pod č. 8/2015, podľa ktorého ak je vystaviteľom blankozmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve. Po oznámení o postúpení práv zo zmenky uhradil žalobca žalovanému sumu 461,56 eur, preto žiadal od neho túto sumu ako bezdôvodné obohatenie.

3. K žalobe pripojil listinné dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, a to zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 5.9.2011, Všeobecné podmienky poskytnutia úveru (ďalej aj „VPPU“), zmenku č. XXXXXXXXXX vystavenú žalobcom dňa 5.9.2011, listinu označenú ako „Oznámení o postúpení práv“ zo dňa 21.12.2015 a výpisy z účtu o úhradách žalobcu od 23.10.2015 do 22.9.2017.

4. Na výzvu súdu žalobca spresnil sídlo žalovaného a upravil petit žaloby tak, že požaduje od žalovaného zaplatať sumu 398,62 eur, čo predstavuje 19 realizovaných splátok od 23.3.2016 do 22.9.2017 po 20,98 eur mesačne. K svojmu vyjadreniu opakovane pripojil výpisy o úhradách pripojené k žalobe a tabuľku s prehľadom úhrad. Podľa obsahu súd túto úpravu petitu žaloby posúdil ako čiastočné späťvzatie žaloby (žalobca požadoval menej, ako v žalobe), pričom vzhľadom na to, že toto čiastočné späťvzatie bolo súdu doručené pred doručením žaloby žalovanému, súd o tomto čiastočnom späťvzataní žaloby nerozhodoval v zmysle § 145 ods. 3 Civilného sporového poriadku (C.s.p.), ale rozhodoval už iba o zvyšku nároku.

5. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe uviedol, že indosovaná zmenka č. XXXXXXXXXX zo dňa 5.9.2011 bola vystavená žalobcom ako vistazmenka opatrená doložkou „bez protestu“ a doložkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Predmetom konania je výlučne zmenka a nie iný právny vzťah. Zmenka je listinný cenný papier, ktorý inkorporuje v listine ako takej samo právo žalovaného. Žalovaný je majiteľom zmenky na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu. Zmenka je bez väd, ktoré by ju činili neplatnou, teda ide o platnú zmenku. Zmenka je abstraktným záväzkom, ktorú nie je možné spájať, či podmieňovať inými okolnosťami, než sú na zmenke uvedené. Záväzok zo zmenky je priamy, bezpodmienečný, nesporný a abstraktný. Zákon dáva dlžníkovi zmenky len možnosť podľa námietky proti majiteľovi, avšak neupravuje, že by takáto zmenka nebola platnou. Rubopisom sa prevádza zmenka a dochádza k prevodu práv zo zmenky na indosatára. Rubopisom neprechádzajú práva, ktoré nevyplývajú zo samotnej zmenky. Indosatár má teda nové právo, čo znamená, že jeho nárok nijako nesúvisí s kauzálnym vzťahom medzi zmenečníkom a predchádzajúcim majiteľom - veriteľom. Právo indosatára na uplatnenie zmenkovej sumy nevzniklo v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, ale v dôsledku rubopisu. Záväzky zo zmenky, aj keď vznikli z konkrétnych zmluvných záväzkov, sú záväzkami samostatnými, nie je preto možné súhlasiť s tým, že sú závislé na úverovom vzťahu. Ak je návrhom uplatnený nárok zo zmenky, nie je možno rozhodovať o záväzkoch zo zmluvy, aj keď je nepochybné, že s danou zmenkou súvisia. K dohode o vyplňovacom práve poukázal na to, že zákon č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch pripúšťal na zabezpečenie nárokov zo spotrebiteľského úveru vystaviť zmenku. Zmenka teda aj pri spotrebiteľských úveroch mohla byť používaná. Limitovaná bola len výška zabezpečenia. Zo slovných spojení v § 4 ods. 6 tohto zákona vyvodil, že zákon pripúšťal aj vyplnenie zmenky veriteľom po vystavení zmenky. Poukázal tiež na to, že už v 20-tych rokoch minulého storočia aj v komunite obyčajných a jednoduchých ľudí bolo všeobecne známe, že ak dlžník podpisuje zmenku, bude ju musieť zaplatiť. Citoval aj z rozsudku NS SR sp. zn. 5Obo 3/2008 zo dňa 22.10.2008. Ďalej uviedol, že predložená zmenka má všetky formálne a materiálne náležitosti v zmysle zákona č. 191/1950 Sb. Voči forme a obsahu zmenky neboli vznesené žiadne námietky. Je dôkaznou povinnosťou dlžníka, ktorý musí namietat' a preukázať, že šlo pôvodne o blankozmenku, ktorá mala byť vyplnená inak. Pri prevedení zmenky musí dlžník preukázať, že nový majiteľ bol pri nadobúdaní zmenky v zlej viere. Vzhľadom na uvedené skutočnosti mal za to, že nie je daný dôvod na bezdôvodné obohatenie a navrhol žalobu zamietnuť.

6. Žalobca v replike trval na žalobe. Poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9Co/272/2015 zo dňa 13.4.2016, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Michalovce, ktorým sa žalovaný domáhal finančného plnenia zo zmenky. Krajský súd vystavenie zmenky považoval za nekalú obchodnú praktiku spol. POHOTOOVOST', s.r.o. Popísal ďalej východiská právneho postavenia

spotrebiteľa v súvislosti s § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka s tým, že k oslabeniu postavenia spotrebiteľa podľa neho nesmie dôjsť nepoužitím právneho predpisu, ktorý je spotrebiteľovi na prospech (s poukazom na § 52 ods. 2 Obč. zákonníka), ale ani zmluvným vytvorením nerovnováhy v neprospech spotrebiteľa. Ďalej uviedol, že niet pochyb, že indosament zmenky je práve takým inštitútom, ktorý má účinky významného oslabenia jednej strany zmenkovej zmluvy - zmenkového dlžníka. Na tejto okolnosti napokon podstatnou mierou stavia svoje stanovisko žalovaný. Názor žalovaného, že indosament nedovoľuje, aby boli zohľadnené okolnosti vzniku zmenky, považoval za nesprávny. Z ustanovení čl. I. § 11 os. 1 a 2 a § 17 zákona o zmenkách a šekoch vyplýva, že v zásade každá zmenka je prevoditeľná indosamentom, pokiaľ v nej výslovne nie je uvedený text „nie na rad“. Prevoditeľnosť indosament je prípustná priamo zo zákona, aj keď si zmluvné strany nedohodnú. Indosament má tie účinky, že dlžník nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ konal na škodu dlžníka. Dlžník spotrebiteľ sa potom nemôže dovoliavať zákonnej ochrane svojich práv ako slabšej zmluvnej strany v spotrebiteľskom vzťahu. Preukázať konanie majiteľa na jeho škodu je veľmi ťažké a prakticky nemožné. Ak však zákon umožňuje prevoditeľnosť indosamentom vylúčiť, čo by malo za následok zachovanie námietok voči majiteľovi zmenky zakladajúcich sa na vlastných vzťahoch k predošlým majiteľom zmenky, je to na prospech spotrebiteľa a v zmysle § 52 ods. 2 OZ sa musí použiť. Nevylúčenie prevoditeľnosti zmenky v spotrebiteľskom vzťahu je porušením povinnosti použiť v spotrebiteľskom vzťahu takú právnu úpravu, ktorá je na prospech spotrebiteľa. V tomto smere poukázal na rozhodnutia NS ČR sp. zn. 9Cmo 122/2013 zo dňa 29.4.2013 a Ústavného súdu ČR sp. zn. IV. ÚS 457/2010 zo dňa 18.7.2013. Zmenka je neplatný právny úkon už len preto, že prevoditeľnosť zmenky nebola vylúčená. Poukázal ešte na rozhodnutia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4CoZm/1/2017 zo dňa 25.1.2017 a Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23Co/999/2017 zo dňa 23.10.2017, z ktorých citoval. K replike pripojil výzvu žalovaného na úhradu zo dňa 7.4.2017.

7. Žalovaný sa k replike žalobcu nevyjadril.

8. Súd vo veci nariadil pojednávanie, na ktoré predvolal strany sporu. Žalobca svoju neúčast' ospravedlnil podaním doručeným súdu dňa 13.3.2019 s tým, aby súd rozhodol na základe predložených listinných dôkazov. Súhlasil s prejednaním veci a rozhodnutím aj v jeho neprítomnosti. Žalovaný svoju neúčast' na pojednávaní žiadnym spôsobom neospravedlnil. Súd preto prejednal vec aj v neprítomnosti strán sporu a vyhlásil rozsudok.

9. Súd na základe vykonaného dokazovania listinnými dôkazmi predloženými žalobcom ako súd uvedené v bodoch 3, 4 a 6 tohto odôvodnenia a zistil tento skutkový stav:

10. Dňa 5.9.2011 spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. ako veriteľ poskytol žalobcovi ako dlžníkovi úver vo výške 900 eur na základe zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX. Žalobca ako dlžník sa zmluvne zaviazal zaplatiť veriteľovi túto sumu zvýšenú o príslušný poplatok vo výške 780 eur, t.j. celkovo čiastku 1 680 eur v 12 mesačných splátkach po 140 eur počnúc dňom 15.10.2011. Žalobca bol v zmluve označený údajmi fyzickej osoby. Zároveň sa v zmluve o úvere nachádza predtlačené vyhlásenie dlžníka, že „finančné prostriedky sa poskytnuté na výkon“ a za týmto nasledujú 4 prázdne štvorčeky, pri ktorých je postupne uvedené „zamestnania“, „povolania“, „podnikania“ a „iný účel“, pričom bol zaškrtnutý štvorček „povolania“. Pred podpismi na zmluve sa nachádza vyhlásenie dlžníka o tom, že sa oboznámil a súhlasí s obsahom zmluvy o úvere, ako aj obsahom plnomocenstiev v nej uvedených a súhlasí so Všeobecnými podmienkami poskytnutia úveru, ktoré sú na zadnej strane tejto zmluvy, nemá k nim žiadne výhrady a zaväzuje sa ich dodržiavať. V bode 13 VPPU je pritom upravená dohoda o vyplnení zmenky v nasledujúcom znení: „Na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka ako vystaviteľa zmenky (ďalej aj ako vystaviteľ) vyplývajúceho z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi (ďalej aj ako remitent) vystavil vystaviteľ dve zmenky, v ktorých nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Ručiteľ je z takto vystavenej zmenky zaviazaný ako zmenkový ručiteľ. Remitent má právo uplatniť si celý svoj peňažný nárok vyplnením ktorejkoľvek zmenky. Zmluvné strany a ručiteľ sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na prvej zmenke remitent najskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný okamžite, t.j. keď dlžník neuhradí včas štyri po sebe idúce splátky, prípadne uhradí len časti splátok, alebo neuhradí včas poslednú splátku alebo časť poslednej splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia prvej zo zmieniek. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na prvej zo zmieniek remitent tak, že ním bude deň, kedy sa v zmysle bodu 4

II. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

III. Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovaného, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený zmluvný úrok ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje. Stanovisko je uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 8/2015 pod číslom 93.

16. Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o úvere, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

17. Podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o úvere, ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

18. Podľa § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o úvere, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

19. Podľa § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o úvere, spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

20. Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o úvere, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

21. Podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o úvere, za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

22. Podľa § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o úvere, ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

23. Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o úvere, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

24. Podľa § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o úvere, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

25. Podľa § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o úvere, v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

26. Podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

27. Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o úvere, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vyladiť.

28. Podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o úvere, bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

29. Podľa § 9 ods. 7 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch účinného v čase podpisu zmluvy, veriteľovi alebo finančnému agentovi sa zakazuje predkladať spotrebiteľovi návrhy zmlúv, ktorých zrejším účelom je obchádzanie ustanovení tohto zákona; za takéto konanie sa považuje aj to, že sa čerpanie finančných prostriedkov alebo zmluvy o spotrebiteľskom úvere zahrnú do zmlúv o úvere, ktorých povaha alebo účel by umožnili vyhnúť sa uplatňovaniu tohto zákona. Ak veriteľ využil omyl spotrebiteľa a použil zmluvné podmienky, ktorými vylúčil aplikáciu ustanovení vzťahujúcich sa na spotrebiteľské úvery, považuje sa zmluva za zmluvu o spotrebiteľskom úvere, ak veriteľ nepreukáže, že nemal úmysel obísť tento zákon

30. Podľa § 17 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch účinného v čase podpisu zmluvy, v súvislosti s poskytovaním spotrebiteľského úveru nemožno splniť dlh alebo zabezpečiť jeho splnenie zmenkou alebo šekom.

31. V prvom rade sa súd zaoberal zásadnou otázkou pre posúdenie nároku žalobcu, a to či zmluva o úvere, nároky z ktorej zabezpečovala zmenka vystavená žalobcom, mala spotrebiteľský charakter. Je zrejmé, že spol. POHOTOVOSTĚ, s.r.o. ako veriteľ konajúci v rámci svojej podnikateľskej činnosti dočasne poskytol žalovanému, ktorý uspokojoval svoje súkromné potreby, peňažné prostriedky na základe zmluvy o úvere. V zmluve je žalovaný označený iba údajmi fyzickej osoby. Z úradnej činnosti je pritom súdu známe, že uvedená spoločnosť subjekty podnikajúce alebo vykonávajúce činnosť na základe živnostenského alebo iného oprávnenia, špecifikovala v zmluvách o úvere aj ich obchodným menom a prideleným identifikačným číslom, čo v danom prípade v zmluve o úvere absentuje. Ak u žalovaného takéto údaje absentujú, je zrejmé, že v čase uzavretia zmluvy nepodnikal. Zo zmluvy o úvere ďalej vyplýva, že ide o formulárovú zmluvu, v ktorej je už predtlačené vyjadrenie dlžníka, že „finančné prostriedky sú poskytnuté na výkon:“ a nasledujú 4 prázdne štvorčky, pri ktorých je uvedené „zamestnania“, „povolania“, „podnikania a „iný účel.“ V predloženej zmluve o úvere je zaškrtnutý štvorček „povolania“. Uvedené ustanovenie by mohlo zakladať úvahu o tom, že v danom prípade nejde o zmluvu o spotrebiteľskom úvere a že je vylúčená aplikácia zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Toto povolenie však nijako nie je v zmluve špecifikované. „Zamestnanie, povolanie a podnikanie“ v zmysle § 2 písm. a) zákona č. 129/2010 Z.z. je podľa názoru súdu je potrebné vykladať v tom smere, že ide o výkon určitej hospodárskej alebo obchodnej činnosti, ktorá slúži na zabezpečenie príjmu osoby, ktorá požaduje úver, ako napr. podnikanie podľa živnostenského zákona, výkon slobodných povolaní ako napr. výkon advokácie, autorizovaných architektov a pod. Uvedenému názoru a výkladu nasvedčuje aj znenie § 2 písm. a) zákona č. 129/2010 Z.z. účinného od 1.12.2011, ktorý pri definícii spotrebiteľa odkazuje pri podnikaní alebo povolení na zákon o autorizovaných architektov a autorizovaných stavebných inžinieroch a na zákon o živnostenskom podnikaní. Navyše v čase uzatvárania zmluvy o úvere mal žalobca vyše 70 rokov, teda bol starobným dôchodcom, teda nie je zrejmé, na aké povolanie mal byť úver poskytnutý. Na základe týchto skutočností má súd za to, že úver nebol poskytovaný podľa vyššie uvedenej zmluvy reálne na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania, ale týmto vyhlásením malo ísť s prihliadnutím na všetky okolnosti o obídenie zákonnej úpravy týkajúcej sa spotrebiteľského práva. Aj s prihliadnutím na cit. § 9 ods. 7 zák. č. 129/2010 Z.z. súd preto uzavrel, že v danom prípade žalovaný vystupoval pri uzatváraní zmluvy ako spotrebiteľ a vzhľadom na povahu zmluvných strán, predmet zmluvy a ostatné okolnosti uzavretia zmluvy súd posúdil uzavretú zmluvu ako zmluvu o spotrebiteľskom úvere v zmysle v tom čase platného a účinného zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Zároveň mal súd preukázané, že žalobcom vystavená zmenka slúžila ako zabezpečovací právny prostriedok zo spotrebiteľského vzťahu.

32. Následne súd pristúpil k samotnému preskúmaniu nároku žalobcu. Z predloženej zmenky vyplýva, že obsahuje označenie, že ide o zmenku, je vyjadrená v jazyku, v ktorom je táto listina spísaná, je v nej uvedený bezpodmienečný sľub zaplatiť konkrétnu peňažnú sumu, údaj zročnosti, miesto, kde sa má plniť a tiež meno resp. na rad koho sa má platiť. Taktiež obsahuje dátum, miesto a podpis vystaviteľa. Zmenka teda spĺňa formálne náležitosti zmenky podľa ustanovenia § 75 zákona č. 191/1950 Sb. zmenkový a šekový zákon.

33. Súd nespochybňuje povahu zmenky ako abstraktného cenného papiera, ani povahu záväzku z nej vyplývajúceho. Na druhej strane je však z úradnej činnosti súdov zrejmé, že niektorí veritelia využívajú zmenku a jej abstraktnosť voči spotrebiteľom, a to spôsobom, ktorý je minimálne v rozpore s dobrými mravmi. Na uvedenú situáciu reagoval aj NS SR vyššie uvedeným spoločným stanoviskom občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia NS SR, ktorým usmernil nižšie súdy pri posudzovaní nárokov z uplatnených zmieniek a ktorým prelomil určité, praxou aj judikatúrou ustálené, názory pri uplatňovaní nárokov zo zmieniek. Ak teda dôjde ku kolízii zmenkového práva so spotrebiteľskými právami, musí mať prednosť ochrana práv spotrebiteľa a súd musí mať možnosť a priestor posúdiť, či nedochádza k porušovaniu práv spotrebiteľa.

34. Z vyššie citovaného stanoviska NS SR vyplýva, že ak vystaviteľom zmenky je spotrebiteľ, čo nepochybne bolo preukázané aj v prejednávanej veci, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená, v danom prípade zákon č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy.

35. Následne takýto prieskum zmenky bol zakotvený do právneho poriadku aj zákonom č. 438/2015 Z.z., ktorým sa zmenil a doplnil aj zákon č. 191/1950 Sb. zmenkový a šekový. Z cit. § 17 ods. 2 zák. 191/1950 Sb. v znení zákona č. 438/2015 Z.z. je zrejmé, že v prípade tzv. spotrebiteľských zmieniek je povinnosťou súdu ex offio prihliadať na námietky, ktoré by mohol vzniesť spotrebiteľ, a to aj v prípade, že sa ich sám nedovoláva. Táto povinnosť súdu je výslovne zákonom upravená, pričom vyššie citované ustanovenie má procesnoprávny charakter, lebo upravuje procesnú činnosť súdu, teda ako procesná norma odo dňa nadobudnutia svojej účinnosti pôsobí na všetky živé spory prebiehajúce na súdoch, za situácie, že zákonodarca nestanovil osobitný (intertemporálny) režim.

36. V danom prípade je nepochybné, že zmenka bola žalobcom vystavená a podpísaná v čase, kedy v zmysle cit. § 17 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z.z. v súvislosti s poskytovaním spotrebiteľského úveru nebolo možné zabezpečiť splnenie dlhu zmenkou. V tomto smere je potrebné podotknúť, že odkaz žalovaného na úpravu zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch je bezpredmetný, keďže v čase uzavretia už tento zákon neplatil a aj úprava ohľadne zmieniek v súvislosti so spotrebiteľskými úvermi sa zmenila. Právny predchodca žalobcu teda konal výslovne v rozpore s platnými právnymi predpismi, keď predmetnú zmluvu o úvere zabezpečil zmenkou. Za tohto stavu súd vyhodnotil zmenkový prejav žalobcu ako neplatný. Podobné praktiky veriteľov prispeli aj k prijatiu čl. III § 3a zákona č. 191/1950 Sb. účinného od 23.12.2015, ktorým neplatnosť takýchto zmenkových a šekových prejavov bola výslovne zakotvená aj v zákone. Ak potom žalobca plnil na základe takéhoto zmenkového prejavu, plnil na základe neplatného úkonu.

37. Ďalej je potrebné uviesť, že zmenka predložená žalobcom bola vyplnená na základe Dohody o vyplnení zmenky (čl. 13 VPPU). Vzniku zmenkového vzťahu medzi právnym predchodcom žalovaného a žalobcom tak predchádzalo uzatvorenie tzv. zmenkovej zmluvy, t.j. Dohody o vyplnení zmenky, ktorá je súčasťou VPPU. Ide o dlhší text, ktorý je vyhotovený drobným a nahusteným písmom a obsahuje množstvo odbornej právnej terminológie a ktorý splyva s ostatnými dojednaniami vo VPPU. Spotrebiteľ má tak objektívne iba veľmi nejasnú predstavu o obsahu zmluvných podmienok, a to nielen vzhľadom na drobné a nahustené písmo, akým sú napísané, ale aj pre komplikovanú slovnú formuláciu a množstvo zmluvných dojednaní, ktorých obsah spotrebiteľ nie je ani schopný v krátkom čase pochopiť a zvážiť ich. Súd má za to, že bežný spotrebiteľ ani nevie vyhodnotiť riziko, ktoré pre neho znamená podpísanie takejto Dohody o vyplnení zmenky, ani to, ako tým uľahčí vymožiteľnosť pohľadávky veriteľa. Aj vzhľadom na sofistikovanosť postupov súčasných veriteľom pri využití zmenky (ako tomu bolo aj v tomto prípade, keď v zmenke nebola vylúčená možnosť jej prevodu indosamentom, čo značne sťažuje postavenie dlžníka - spotrebiteľa a hlavne jeho dôkaznej situácie po indosácii) súd argumenty žalovaného o vedomosti o následkoch zmenky v dávnej minulosti aj v komunite obyčajných ľudí považuje za účelovú a nepostačujúcu na to, aby preukázal individuálnosť dojednaní o vyplňovacom práve veriteľa. Vzhľadom na uvedenú Dohodu o vyplnení zmenky nemožno považovať za individuálne dojednané zmluvné ustanovenie, pretože aj keby spotrebiteľ mal možnosť oboznámiť sa s ňou pred podpisom zmluvy, nemohol ovplyvniť jej obsah. Zo strany žalobcu v konaní nebol preukázaný opak. Uvedená Dohoda o vyplnení zmenky pritom spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a to pre nezohľadnenie práv spotrebiteľa a umožnenie vymáhať plnenie bez posudzovania náležitosti zmluvy o úvere v zmysle spotrebiteľských predpisov. Aj s prihliadnutím na tieto skutočnosti bola Dohoda o vyplnení zmenky v rovnakom alebo obdobnom význame

už vyhlásená za neprijateľnú zmluvnú podmienku v rozhodnutiach súdov SR (napr. rozsudok Okresného súdu Humenné sp. zn. 21C 296/2013 zo dňa 8.10.2014 potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 15Co/9/2015 zo dňa 13.5.2015, rozsudok Okresného súdu Čadca sp. zn. 6C/212/2013 zo dňa 24.11.2016 potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 13Co/47/2017 zo dňa 27.9.2017 apod.), čo spôsobuje jej neplatnosť.

38. V dôsledku neplatnosti Dohody o vyplnení zmenky právnenému predchodcovi žalovaného tak nevzniklo právo na vyplnenie zmenky. Ak žalobca plnil na základe zmenky vyplnenej na základe neplatného úkonu, došlo k plneniu na základe neplatného právneho úkonu.

39. Vychádzajúc z uvedených skutočností súd dospel k záveru, že plnenie žalobcu žalovanému zo zmenky vystavenej v rozpore so zákonom a vyplnenej na základe neplatnej dohody je plnením z neplatného právneho úkonu v zmysle cit. § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka, čo je jedno z plnení, pri ktorom vzniká bezdôvodné obohatenie. Ten, kto úhradu z takéhoto neplatného právneho úkonu prijme, je povinný ju vrátiť platiteľovi. Súd mal predloženými dôkazmi, najmä výpisom z účtu preukázané, že žalobca uhradil žalovanému po oznámení postúpenia nárokov zo zmenky minimálne sumu, ktorej zaplata sa po čiastočnom späťvzatí žaloby domáhal, preto súd v tejto časti žalobe vyhovel a zaviazal žalovaného na úhradu žalovanej sumy.

40. O trovách konania súd rozhodol v súlade s § 255 ods. 2 C.s.p., podľa ktorých ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

41. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol v súlade s § 262 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 2 C.s.p. a § 256 ods. 1 C.s.p. Žalobca sa domáhal zaplata sumy 461,56 eur (na účely rozhodovania o nároku na náhradu trov konania je potrebné vychádzať z pôvodného predmetu sporu, aj keď v časti žaloby vzatej späť nebolo o čiastočnom zastavení rozhodované a súd rozhodol už iba o zvyšnej časti nároku, pretože súd musí zohľadniť aj čiastočné späťvzatie žaloby, ktoré vzhľadom na okolnosti tohto prípadu bolo procesne zavinené žalobcom), úspešný bol v časti týkajúcej sa zaplata sumy 398,62 eur, teda v tejto časti by mal právo na náhradu trov konania voči žalovanému. Čiastočné zastavenie konania procesne zaviniť žalobca, teda v tejto časti by mal žalovanému nahradiť trovy konania, čo pre účely rozhodovania o nároku na náhradu trov konania súd pripočítal žalovanému ako úspech v konaní. Úspech žalobcu teda predstavuje 86,36 % a úspech žalovaného 13,64 %. Po započítaní úspechu a neúspechu strán sporu by mal žalobca úspech v rozsahu 72,72 % a v tomto rozsahu by mal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému. Žalobca si však trovy konania neuplatnil a ani zo spisu nevyplýva, že by mu nejaké trovy vznikli, súd preto rozhodol, že mu nárok na náhradu trov konania voči žalovanému nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie, ktoré sa podáva do 15 dní od doručenia tohto rozsudku na súde, proti rozhodnutiu ktorého odvolanie smeruje.

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zák. č. 233/1995 Z.z.